

disse, forsaavidt de ikke allerede bleve omhandlede i Deductionen af den moralske Idee og i Udviklingen af dennes Indhold. De allerede omhandlede vare: de moralske Motiver: det højeste, som indbefatter Kjærligheden for det Al gode og Agtelsen for Loven, Godhedens Bevæggrund, som udgaaer fra hin, og Lydighedens, som udgaaer fra denne, endelig de tvende moralske Grundformaal til hvilke disse Bevæggrunde nærmest svare. De som fremdeles afhandles i Overeensstemmelse med den i Indledningen fremsatte Plan, ere: Lovens Bud og den moralske Forpligtelse, Menneskeværdet og den moralske Fordring, Pligten og Tilregnelsen. En kort Betragtning over den menneskelige Aands Frihedsegenskab er indlemmet i denne Deel af Afhandlingen.

Historisk Classe.

Professor *Kolderup-Rosenvinge* forelagde Selskabet en Udsigt over de vigtigste Haandskrifter af de skaanske og sjellandske Stadsretter eller Kjøbstædlove, hvilke blive trykkede i hans Udgave af de gamle danske Love. Ved nøjere Undersøgelse af disse Haandskrifter troer han at være kommen til adskillige ikke uvigtige Resultater angaaende flere af disse Kjøbstædloves Alder. Om Ælden af den saakaldte *Lundske* eller *Helsingborgske* Stadsret, der iøvrigt har været gjeldende i de fleste Skaanske Kjøbstæder, har der været megen Tvist; ved Hjælp af et Haandskrift i det Kgl. Gehejmearchiv troer Prof. i det mindste at kunne bestemme de 10 sidste Capitlers Alder (i Kofoed Anchers Udgave fra Ordene: *Takir bonde aff andrum klæthe* &c. indtil Enden) saaledes, at de ere yngre, end 1326, og af disse ere de 6 første (hos Ancher indtil Ordene: *Um nokrum köpstathe mannum worthir sat wæth* &c.) udentvivl tilsatte inden Aaret 1346, da det Haandskrift, som Erkebiskop Peder i Lund i dette Aar meddeelte Nexö

Borgere paa Bornholm og som er trykt i Thuras Bornholms Beskrivelse S. 165 ff., ikke indeholder de övrige fire.

Den *Kjöbenhavnske Stadsret* fra 1294 var hidtil kun bekjendt af den saakaldte Jordebog for den roeskildske Bispestoel fra Slutningen af det 14de Aarhundrede, hvilken Langebek har indrykket i *Scriptores rerum Danicarum* Tom. VII. 86 ff. Professoren har i det Kgl. Gehejmearchiv fundet Originalen, der ikke blot i Capitlernes Orden og ved adskillige Afvigelser paa enkelte Steder er endeel forskjellig fra den Stadsret, som indeholdes i den roeskildske Bispestoels Jordebog, men desuden har et Tillæg af 15 Capitler, hvoraf kun 3 findes i den ældste Stadsret af 1254, men de övrige ere nye.

Endskjönt det af *Kong Erich af Pommerns Privilegium* for Kjöbenhavn fra Aaret 1422, trykt hos Hvitsfeld S. 684, med Rimelighed kunde sluttes, at denne Konge havde givet Kjöbenhavns Indbyggere en Stadsret, da Kongen der taler "*om theres Stadhbok, som wy thöm oc nu unt oc gywet have,*" var denne Stadsret dog hidtil aldeles ubekjendt og selv Kofoed Ancher har ikke yttret nogen Formodning om, at en saadan nogensinde havde været til. Professoren har nu fundet denne Stadsret paa det Kgl. store Bibliothek i et rigtignok maadeligt Haandskrift, men hvoraf man dog, ved at sammenholde det med Stadsretten af 1294, der tydelig skjönnes at have været Grundlaget for Kong Eriks Stadsret, paa de fleste Steder er istand til at udbringe de rette Læsemaader.

Af den *roeskildske Stadsret* er hidtil kun trykt en dansk og maadelig Oversættelse i Danske Magazin V. 333 ff. Af de to Haandskrifter af den latinske Original, som Kofoed Ancher omtaler, har det ene, som skulde befinde sig blandt Peder Syvs Collectanea, ikke været at opdage. Af det andet, som bevares i det Kongl. Bibliothek i Stokholm, har Professoren erholdt en

Afskrift, hvilken vel indeholder de samme Capitler, som findes i den danske Oversættelse, nogle faa Tillæg fraregnede, men i en meget forandret Orden. Af denne erfarer man, at følgende Capitler i den danske Oversættelse: Cap. 17-28 og 33-37 hvilke i Originalen følge umiddelbar efter hinanden, alle ere yngre, end Kong Erik Glippings Tid, hvilken Konge man ellers almindelig tillægger den *hele* Stadsret; thi den Kongelige Confirmation, som i den danske Oversættelse findes ved Stadsrettens Slutning, staaer i det Stokholmske latinske Haandskrift foran de nævnte Capitler, der altsaa ere at betragte som senere Tillæg.

Over den ægyptiske Tidsregning har Prof. Rask forelagt Selskabet en Afhandling.

Det ægyptiske Folk er, som bekjendt, et af de ældste og tidligst dannede, hvorom vi vide noget historisk. Vel ere de ægyptiske Historieskrivere forsvundne, men der gives dog saa mange Brudstykker af dem opbevarede af græske Forfattere, at man deraf er i Stand til at sammensætte en nogenledes sammenhængende Tidsregning lige op til Kongerigets Stiftelse ved *Menes*, ja endog udover denne Tidspunkt selv. Disse Kilder har *J. C. Prichard* i sin *Analysis of the Egyptian Mythology*, London 1819, i et eget Afsnit, nemlig: *critical examination of the Remains of egyptian Chronology*, udgivet paa Engelsk og fremstillet tabelarisk, med Aarene udtrykte i europæiske Tal, og Summerne af de enkelte Kongehuses Regjeringstid beregnede; ja ikke blot oversat og opstillet, men tillige sammenlignet, bedömt og anvendt disse Kilder. Ikke desmindre have nogle Regningsfeil hindret ham fra, at bemærke vigtige Sammentræf med den græske og jødiske Historie, nogle Modsigelser i Kilderne ere blevene staaende. og nogle Vanskeligheder uoplöste. Saaledes er der endnu Huller i Tidsregningen og Usikkerhed i Aarstallene; disse Mangler er det Forf. her har sögt at afhjælpe, samt tillige at